

Kapitel 2:

Vikten av kreativitet

Hur, varför och vad

Syftet med denna bok är inte att ingående beskriva *varför* unga ska utveckla sin kreativitet och konstnärliga processer. Vi vill först och främst försöka ge ett svar på frågan *hur* man kan stimulera, utveckla och visa upp ungas kreativitet och konst.

Vi är självklart intresserade av frågan *varför*, men skulle man jämföra denna bok med exempelvis en kokbok med hälsosamma recept, så skulle det vara en kokbok med fokus på recepten, inte på fördelarna av att äta hälsosamt. Precis som att vi skulle anta att de flesta läsare inte skulle ifrågasätta värdet av att äta varierad och näringsrik kost, antar vi i denna bok att våra läsare inte ifrågasätter vikten av att utveckla kreativitet och konstnärliga processer. Genom att beskriva *hur*, och våra metoder, kan vi dra slutsatser om effekten – och på det viset får vi svar på frågan *varför* och *vad* i form av ungas utvärderingar och berättelser.

Picasso var ett barn!

Picasso har sagt: “Som barn är alla konstnärer. Svårigheten ligger i att förbli barn som vuxen.” Som små uttrycker vi oss väldigt fritt inom till exempel bildkonst, men som vuxna verkar vi ofta ha blivit hämmade och ställer frågetecken vid vår egen förmåga. Varför är det så?

Kreativitet kan sägas vara en förmåga till divergent tänkande. Att tänka utanför ramarna är precis vad de flesta företag vill ha för att klara de utmaningar vi ställs inför i en oförutsägbar framtid.

Små barn ges ofta rikliga tillfällen att uttrycka sig bildkonstnärligt i skolan. I takt med att barnen blir äldre, och undervisningen mer abstrakt, ges de för det första inte längre samma tillfällen att träna sig likvärdigt i olika uttryck. För det andra verkar det som om barns och ungas syn på sin egen förmåga att uttrycka sig konstnär-

ligt och kreativt förändras. Vid 12-13 års ålder får man ofta höra unga säga “Jag kan inte rita”. Från de vuxnas sida verkar det finnas en viss acceptans för den typen av synsätt eftersom den konstnärliga uttrycksförmågan inte tilldelas samma vikt som att vara duktig i matematik eller stava rätt på svenskprovet. Tänk om unga skulle uttrycka “Jag kan inte tänka matematiskt längre” eller “Jag kan inte stava längre.”

Tänk utanför boxen. Hurså?

Men vad är då kreativitet egentligen? Och varför ska man utveckla förmågan att tänka kreativt? Det vore en missuppfattning att tro att inte alla kan träna och behålla sin kreativitet.

Kokboksmetaforen igen: Ska man lära sig att laga mat måste man öva. Recepten underlättar inlärningsprocessen för nybörjaren, medan den som är erfaren och har tränat länge kan behandla matlagningen på ett friare sätt. Vissa kanske har fått en naturlig fallenhet att lyckas vid spisen, men alla kan lära sig bli bra kockar.

Kreativitet kan vara förmågan att lösa problem med nya metoder eller skapa nytt inom till exempel konst eller teknik. Centralt för kreativitetsbegreppet är det nyskapande, att kombinera välkända ting på ett oväntat sätt eller skapa helt nytt med nya användningsområden. Det handlar om att frigöra sig från de gamla begränsningarna, ibland genom att gå runt dem, ibland genom att ändra på problemet så att det inte längre gäller.

“Gurus” inom kreativitetsforskning

Som inspirationskällor inom kreativitetsforskning vill vi särskild rekommendera Anne Bamford och Sir Ken Robinson. Du googlar dig lätt fram till artiklar de har skrivit och kan lyssna till deras föreläsningar på Youtube.

Båda framhåller att konstnärliga uttrycksformer utvecklar förmågan att tänka “outside the box”. Anne Bamford från London School of Arts har lett vetenskapliga undersökningar som klart visar att de länder som kan erbjuda undervisning i olika konstformer i kombination med kreativa undervisningsmetoder ligger högst i Pisaundersökningen. Experimenterandet är viktigt för att det som hon kallar “WOW-faktorn” ska uppstå både i resultat och process.

Enligt Anne Bamford bör barns skapande visas upp och behandlas med samma respekt som vuxnas. Hon menar att konstnärligt skapande ger underlag för reflektion och att samtalet kring processen ger rika möjligheter att även utveckla det talade och skrivna språket.

Sir Ken Robinson skriver och föreläser om kreativitet i förhållande till skolsystemet. Han har gett upphov till många tankvärda citat, men i relation till just vårt projekt och som beskrivning av den kvalitativa måluppfyllelsen tycker vi följande citat är uppen-B-Art:

Konstverk skapat av gamla böcker under B Arts öppna workshops.

”You cannot predict the outcome of human development. All you can do is like a farmer create the conditions under which it will begin to flourish.”

– Ken Robinson

